

ÖTV KANUNU

(I) SAYILI LİSTE KAPSAMI EŞYADA TECİL - TERKİN SİSTEMİNİN DÜNÜ VE BUGÜNÜ

Alişan BULAN*

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu eki (I) sayılı listenin (A) cetvelinde; genel olarak benzin, motorin, jet yakıtı, fuel oil gibi akaryakıt ürünleri; sıvılaştırılmış petrol gazı (L.P.G.), doğal gaz ile söz konusu mallara ikame edilmesi mümkün bulunan petrol türevleri, petrokok ve benzeri diğer mallar; (B) cetvelinde ise solvent ve benzeri ürünler ile bunların türevleri, gaz yağı, baz yağlar, madeni yağlar ile yağlama müstahzarları gibi akaryakıt harici petrol ürünleri yer almaktadır.

Normalde sanayide tüketilmesi veya hammadde olarak kullanılması gereken (I) sayılı listenin (B) cetveli kapsamı petrol ürünü eşya; yasadışı olarak, haksız kazanç elde etmek amacıyla akaryakıt ürünlerine katılabilmektedir. Söz konusu malların vergi tutarlarının, katılabilecekleri akaryakıt ürünlerinin [(A) cetvelinde yer alan mallar] vergi tutarlarına eşit hale getirilmesi haksız kazanç sağlanmasını ve son tüketicilerin zarar görmesini önlemektedir.

Yukarıda belirtilen sebeplerle yüksek oranda belirlenen vergiler, bu tür eşyayı sanayide üretim girdisi olarak kullanan sanayici veya firmaların zarar görmesi bunun sonucunda da ülkemizin sanayi üretiminde negatif etki yapacağı aşikârdır. Bu nedenle bu tür eşyanın kullanıldığı yere göre vergi oranına tabi tutulması zorunluluğu oluşmaktadır.

Özel Tüketim Vergisi Kanununun 8 inci maddesi (I) sayılı listenin (A) cetvelinde yer alan eşyayı (B) cetvelinde yer alan akaryakıt türü eşyanın imalinde kullananlar için yani bu malları sanayide girdi olarak kullanan imalatçılara ek bir vergi yükü getirilmemesi amacıyla tecil-terkin sistemi getirilmiştir. Bu sayede bu tür eşyayı sanayide üretim girdisi olarak kullanan sanayici veya firmaların zarar görmesi engellenmiştir. Ancak söz konusu malların temizlik, test, yağlama ve benzeri amaçlarla imal edilen ürünün bünyesine girmeksizin yardımcı madde veya sarf malzemesi olarak kullanılması halinde terkin uygulamasından yararlanması mümkün değildir.

Özel Tüketim Vergisi Kanununun 1 inci maddesine göre (I) sayılı listenin (A) cetvelinde yer alan ürünler ile (B) cetvelinde yer alan ürünlerde verginin konusunu teşkil eden işlemler, bu malların ithalatçıları ile imalatçıları tarafından teslimidir. Buna göre (I) sayılı listede yer alan malların ithali değil, ithalatçıları tarafından ilk teslimi vergiye tâbidir.

Kanuna ekli (I) sayılı listenin (B) cetvelindeki malların, (I) sayılı listeye dâhil olmayan malların imalinde kullanılmak üzere ithalatçıları tarafından tesliminde (imal edilecek ürünün tesliminde uygulanacak ÖTV tutarı kadar) tarh ve tahakkuk ettirilen ÖTV'nin Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek kısmının teminat alınmak suretiyle tecil edilmesi, söz konusu malların tecil tarihini takip eden aybaşından itibaren de 12 ay içinde (I) sayılı listeye dâhil olmayan malların imalinde kullanılması halinde tecil olunan verginin terkin edilmesi öngörülmüştür.

Söz konusu malların tecil-terkin işlemi dışındaki amaçlarla tesliminde tarh edilmesi gereken ÖTV tutarından, daha önce tahsil edilen verginin mahsubundan sonra kalan tutar, vade tarihinden itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesinde belirlenen gecikme zammı ile birlikte alıcıdan tahsil edilir. Ancak, tecil edilen ÖTV'nin 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirtilen mücbir sebepler dolayısıyla terkin edilememesi halinde bu vergi, tecil edildiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48'inci maddesine göre ilgili dönemler için geçerli tecil faizi ile birlikte alıcıdan tahsil edilir.

25.07.2010 tarihli ve 27652 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2010/668 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile tecil oranları belirlenmiş olup söz konusu karara göre mezkur mallara ilişkin ÖTV'ye % 99,25 ila % 71,50 oranları arasında değişen miktarda tecil uygulanmaktadır.

Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı liste kapsamı eşya, yukarı kısımda belirtilen; tarh- tahakkuk zamanı, tecil-terkin uygulaması, teminat uygulamaları ve bunlara bağlı olarak tahsili ile ceza uygulamaları bakımından gümrükler açısından diğer listelerdeki eşyaya göre büyük farklılık gösterdiği gibi uygulamada da zorluklar ortaya çıkarmaktadır.

Mevzuatta son zamanlarda yapılan değişiklikler ile teminat uygulaması ve buna ilişkin sistemde düzenlemelere gidilerek hata payı, suiistimal, kayıt dışılık ve yüksek oranda vergi kaçakçılığı riski en aza indirilmiştir.

Teminatın alınması ve çözümünde bugünkü meri mevzuat:

Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listedeki malların ithalinde, ÖTV'ye ilişkin olduğu bildirilen Türk Lirası olarak nakit teminatın veya ÖTV için düzenlendiği belirtilmiş olan banka teminat mektubunun gümrük idaresine verilmesi, bu şekilde teminat verilmediği sürece gümrükleme işlemi yapılmaması uygun görülmüştür.

Banka teminat mektuplarının (I) sayılı listenin (A) cetvelinde yer alan mallar için Gümrük ve Ticaret Bakanlığı adına, (B) cetvelindeki mallar için mükellefin ÖTV yönünden bağlı olduğu vergi dairesi müdürlüğü adına düzenlenmiş olması zorunludur. Ayrıca bu mektupların paraya çevrilmeleri konusunda hiçbir sınırlayıcı şart taşımamaları ve Bankacılık Kanunu hükümlerine göre faaliyette bulunan bankalar tarafından düzenlenmiş olması şarttır. Bununla birlikte (B) cetvelindeki mallar için düzenlenecek banka teminat mektuplarının, Özel Tüketim Vergisi (I) Sayılı Liste Uygulama Genel Tebliği ekinde (EK 13) olarak yer alan “Kesin ve Süresiz Teminat Mektubu Örneği” ne uygun olarak düzenlenmiş olması gerekir.

(I) sayılı liste kapsamında yer alan malları ithal edenlerin her bir gümrük beyannamesi kapsamı ÖTV tutarı için münferit teminat vermeleri gerekir. Bununla birlikte, (I) sayılı listenin (A) cetvelinde yer alan mallar ile yalnızca antrepo ve transit rejimleri kapsamındaki (B) cetvelinde yer alan malların ithali sırasında ÖTV tutarının tamamı için ilgili gümrük rejimi çerçevesinde teminat verilebilir. İlgili gümrük rejimi çerçevesinde birden fazla ithalat işlemi kapsayacak şekilde teminat verilmesi halinde, tamamlanan her bir ithalat işlemi için alınan teminat tutarı yeni ithalat işleminde kullanılabilir.

1- Teminatın Kabulü:

(I) sayılı listenin (A) ve (B) cetvelindeki mallar ile teminat bilgileri için Özel Tüketim Vergisi (I) Sayılı Liste Uygulama Genel Tebliği ekinde (EK: 11) olarak yer alan “İthal Edilen Özel Tüketim Vergisi Kanunu Eki (I) Sayılı Listedeki Mallar ile Teminata Ait Bilgi Formu” kullanılır.

(A) Cetvelindeki yer alan mallar için Bu form ithalat işlemi tamamlanmadan elektronik ortamda Gelir İdaresi Başkanlığı'nın sistemine aktarılır.

(B) cetvelinde yer alan mallar için gümrük idaresince oluşturulan (EK: 11) bilgi formu, gümrük işlemlerine yönelik teminat almaya yetkili saymanlıkça çıktısı alınarak bir yazı ekinde ithalatçının ÖTV yönünden bağlı olduğu vergi dairesine teminatın alındığı tarihi takip eden günden itibaren beş iş günü içerisinde teminat ile birlikte gönderilir. Bu teminatın banka teminat mektubu olması halinde ilgili saymanlıkça teminatın teyidinin yapılmış ve buna ilişkin bilginin bu yazıda belirtilmiş olması şarttır. Ayrıca gümrük idaresince oluşturulan bu form, ithalat işlemleri tamamlanmadan elektronik ortamda Gelir İdaresi Başkanlığının sistemine aktarılır.

(EK: 11) bilgi formunun ve söz konusu malların ithali için verilen teminatların vergi dairelerine tam ve

eksiksiz olarak ulaştığı ve kayda alındığı tarihi takip eden 15 gün içinde, teminatın hesaba alınma tarihi ile yevmiye numarası vergi dairesince yazılı olarak ilgili gümrük muhasebe birimine iletilir.

2- Teminatın zm

(A) Cetvelindeki mallar için alınan bu teminatların çözüm işlemlerinde aynı tebliğ ekinde (EK: 12) olarak yer alan "İthal Edilen zel Tüketim Vergisi Kanunu Eki (I) Sayılı Listenin (A) Cetvelindeki Malların Tesliminde Beyan Edilen ÖTV'ye Ait Bilgi Formu" kullanılır.

İthal edilen malların zel Tüketim Vergisi Kanunundaki istisna hükümleri kapsamında teslim edilmesi ve söz konusu teslimlerin bahsi geçen Tebliğin ilgili bölümlerinde belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde beyan edilmesi üzerine, vergi dairesince elektronik ortamda oluşturulan (EK: 12) bilgi formu ilgili gümrük idaresine gönderilir ve gümrük idaresince bu forma istinaden teminatın çözümü işlemi gerçekleştirilir.

(B) cetvelindeki mallar için alınan teminatın çözümü işlemleri ilgili vergi dairelerince yerine getirilir. İthal edilen malların, vergiye tabi başka bir malın imalinde kullanılması halinde, vergi dairesince bu mallar için alınan teminatın çözümünün gerçekleştirilebilmesi için ithal edilen malların vergiye tabi başka bir malın imalinde kullanıldığının vergi inceleme raporuyla tespit edilmesi gerekir. Ancak imal edilen malın birim başına uygulanan maktu vergi tutarının imalatta kullanılan malın birim başına uygulanan maktu vergi tutarına eşit veya daha yüksek olması halinde bu tespit YMM raporuyla mükellef tarafından yaptırılabilir. Vergi inceleme raporu veya YMM raporuyla yapılan tespit üzerine, vergi dairesince GiB sistemi kullanılmak suretiyle ithal edilen maldan vergiye tabi malın imalinde kullanılan miktara isabet eden ÖTV tutarı kadar teminatın çözümü işlemi gerçekleştirilir.

Yukarıda açıklanan bugünkü ve öncesi uygulamalar karşılaştıracak olunursa başlıca aşağıda belirtilen husus önem arz etmektedir:

- nceki uygulamada (EK 11) ve (EK 12) formlar teminat çözüm işlemlerinde yine kullanılmaktaydı. Ancak bu formlar gümrükler ve vergi daireleri arasında elektronik ortam yerine posta yolu ile gönderilmekteydi. Bu durum suiistimallere açık bir uygulamaydı. Formların elektronik ortamda gönderilmesi güvenliğini arttırmıştır.

- (B) Cetveli kapsamı eşya teminatları, çözüm yapılıncaya kadar ilgili vergi dairesi hesapları yerine gümrük saymanlığı hesaplarında tutulmakta ve te-

minat çözümü vergi dairesi yerine gümrük idaresine gönderilen (EK 12) forma göre gümrük idarelerince yapılmaktaydı.

- (B) Cetveli kapsamı eşya için Gümrük idarelerine intikal eden (EK 12) formlara yapılacak işlem için BİLGE sistemi üzerinde buna ait ayrı bir uygulama veya işlem modülü olmadığından, herhangi bir beyannameye yapılabilecek gibi “belge tamamlandı” işlemine bağlı olarak teminat çözümü gerçekleşmekteydi. Örneğin beyanname eklerinde sonradan ibraz edileceği beyan edilen başka bir belge de olması halinde bu belgenin gümrüğe ibrazı durumunda “belge tamamlandı” işlemi yapılırsa, sistem (EK 12) form da gelmiş gibi kabul ederek teminatı

serbest bırakmaktaydı. Bu durumda da hata yapılması olasılığını yüksek seviyelere çıkarmaktaydı. Teminatın ilgili vergi dairesi hesabına aktarılması ve çözümünün de vergi dairesince yapılması gümrük idareleri açısından büyük bir rahatlama sağlamıştır.

Bununla birlikte, ilgili firmalar tarafından beyan edilen adreslerde üretim yerleri olmamasına ve üretimi yetersiz olan bu firmalara ilgili kuruluşlarca verilen kapasite raporu ile Özel Tüketim Vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairelerince yapılan yanlış uygulamaların olumsuz sonuçları Gümrük çalışanlarının üzerine kalmış, mevzuat ve sistemin hataları nedeni ile mağduriyetler halen daha devam ettirildiği gibi Maliye Bakanlığınca mevzuatta yapılan bu değişiklik sürecinde geçmişteki uygulama sonuçlarının düzeltilmesine ve/veya telafi edilmesine ilişkin olarak da Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca kendi personeline yönelik herhangi bir girişimde bulunulmamıştır.

Sonuç olarak Özel Tüketim Vergisi Kanunu (I) sayılı liste kapsamı eşyada uygulanan tecil-terkin sisteminde son zamanlarda mevzuatta yapılan değişiklikler, daha önce bu konuda yaşanan aksaklıkların büyük ölçüde önüne geçerek uygulamayı güvenli hale getirmiştir. Bu durum gümrük çalışanlarının en azından bundan sonra mağdur olmalarının önüne geçmiş; hata payı, suiistimal, kayıt dışılık ve yüksek oranda vergi kaçakçılığı riski de en aza indirilmiştir.

Kaynaklar:

- ÖTV Kanunu Gereççeleri
- ÖTV Tebliğleri
- Maliye Bakanlığı Sirküleri
- www.gib.gov.tr
- PC Gümrük Külliyyatı (www.pcgumruk.com)